

Fann góða keldu í Noregi

Maud Næs hefur tikið prógv í sögu og siðsögu sum hövuðsnám á Fróðskaparsetrinum

Upprunaliga ætlaði Maud Næs, sum hefur lisið sögu og siðsögu á Fróðskaparsetrinum, at endaliga uppgáva hennara skuldi vera um fráhaldsrösluna upp til fólktaakvøðuna í 1907, og hvørjar remlingar vóru til tað fullkomna brennivinsbannið.

Maud fór undir at savna inn tilfar og fekk beinanvegin kunnleika til norska kvekaran og trúðboðaran Asbjørn Kloster, ið hevði havt so stóran týdning fyri føroysku fráhaldsrösluna.

Í 1993 fór Maud til Bergen at lesa religiún, sum er hennara hjágrein, og meðan hon var í Noregi nýti hon høvi til fara á Universitetsarkivið í Oslo og á Statsarkivið í Stavanger, har handritini hjá Kloster eru.

Á kvekararkivinum á Statsarkivinum í Stavanger fann Maud skjól, sum søgdu frá ferðini hjá Kloster í Føroyum í 1862, og hon fann eisini skjól, sum søgdu frá sambandi hansara við føroysku fráhaldsrösluna.

Í staðin fyri at skriva um sjálva fráhaldsrösluna valdi Maud so í staðin at skriva um henda Asbjørn Kloster og týdning hansara fyri føroysku fráhaldsrösluna.

Dagbók og bræv

Tað var stórarbeiði at finna fram og skriva av brøv og dagbókina, sum Kloster skrivaði á Føroya-ferðini. Alt sjálvandi skrivaði í hond við torskildari skrift.

Skrivligu keldurnar um føroysku fráhaldsrösluna eru fyri tað mesta greinar í føroyskar bløðum. Í fleiri av hesum greinum er hesin

Kloster nevndur, tí vitjan hansara fekk so stóran týdning fyri eftirtíðina.

Asbjørn Kloster, sum varð føddur í Stavanger í 1823, kom í 1843 í samband við nakrar kvekarar, og fimm ár seinni fór hann upp í kvekarafelagsskapin.

Hann arbeiðdi sum lærari, stovnaði ein skúla og virkaði annars sum prædikumaður. Saman við øðrum kvekarum stovnaði hann eisini eitt avhaldsfelag.

Í 1862 varð hann sum nevnt í Føroyum. Hann var í fylgi við enska kvekararum Isaac Sharp, óivað sum tulkur. Ørindini vóru at prædika kvekaralæruna.

Umveitingartíð

Hetta var mitt í eini umveitingartíð. Nógvir drukku so illa, at teir mistu allar sínar ognir. Brennivinsjórðin er tiltikin.

Tá vóru nøkur hówsemisfeløg í Føroyum men eingi verulig fráhaldsfeløg.

Dagbókin hjá Kloster er persónlig og lýsir tí fyrst og fremst menniskjað Kloster, hansara kristnu sannføring, hansara sálarstyrki og -veikleika og hansara tankar.

Men dagbókin lýsir eisini eina strævna ferð kring landið. Lítið skrivur Kloster um, hvat teir talaðu um á samkomunum, men bæði dagbókin og bræv, ið liggja eftir Kloster, lýsa, hvussu ymisk móttøkan var frá bygd til bygd. Eisini siga tey eitt sindur um tíðina.

Nógv lurtaðu

Ótrúliga nógv fólk møttu til hesar samkomur, ið vórðu víða hvar um alt landið teir tveir mánaðirnar, teir vit-

aðu í Føroyum. Dagbókin er skrivað í tíðarskeiðinum frá 23. apríl til 17. juni 1862.

Tað var ikki gerandiskostur, at útendingar komu út á bygd og bjóðaðu til almennan fund, so fólk komu helst eisini av forvitni.

Sambært dagbókini hjá Kloster høvdu teir 55 samkomur, og tilsamans 3.022 fólk vóru og hoyrdu boðskapin. Tað svaraði til næstan annan hvønn tilkomnan føroying.

Ymist móttikin

Aftaná samkomuna í Hvannasundi 16. mai 1862 skrivur Kloster:

"Jeg har ofte følt mig nestemt om ikke forfærdet ved at gaae ind i en offentlig Forsamling, men vel næppe nogensinde saa meget som denne Gang. Det var et forfærdeligt Skue; en stor Del, kanska en Tredie el. Fjerdedel af de Forsamlede var meer eller mindre berusede (her er Brændevins-handel i dette lille Sted) og en af dem var meget støende og ustyrlig...."

Betur gekk teimum hóast alt tveir vikur seinni á Tvøroyri.

"Tveraa, et af de afskyelige Brændevins-handelssteder.... Det var ytterst besværlig, at faae dem at komme ind; de holdt sig i Afstand som fra en smitsom Sygdom (dette har fler Gange været tilfældet). Vi fik dem dog ind (Stuen overfyldt) efterhaanden som deres Vildhed og Skyhed tog af under vore Taler. Endskjønt Nogle sagde, for Forsamlingen, at

Maud Næs, sum nú hefur tikið prógv í sögu og siðsögu sum hövuðsnám, undirvísir á Føroya Studentaskúla og HF-skeiði í Høvdølum

folkene her vare saa "raa" og Nogle saa berusede, at der vilde kunne blive Forstyrrelser, og raadede til at opgive Forsamlingen, blev der dog en af de mærkeligste vi har havt. Herrens Magt seirede over Satans. Ved Guds Naade bleve vi hjulpe til at forkynde hans Vredes Dag over de ugudelige...."

Øll bygdin møtti

Í Mykinesi var móttøkan einki serlig beint sum hann kom í land. Kloster fekk at vita, at einki høli var til taks, og at neyvan nakar fór at koma til samkomuna.

Hann fekk tó umsiðir eina stovu, og øll bygdin kom at lurta, og tey vóru hugtikin.

Kloster hefur verið ein ótrúur prædikumaður, sum eftirmælið eisini sigur. Fleiri ferðir skrivur hann aftaná eina væl eydnaða samkomu, at øll vóru rørd.

Et uvidende folk

Kloster hefur neyvan ætlað, at dagbók hansara skuldi gerast almannaogn, tí hann er so bersøgin í síni skrivning.

Einastaðni skrivur hann, at "Folket her lader til at være temmelig uoplyste og nogle havde næsten et halvt usiviliseret Udseende." Aðraðni umrøddur hann bygdarfolkið sum "et uvidende og desværre mørkt Folk."

Funningsi læt hann einki at. Har kundi hann bara

sleppa at roða út gjøgnum eitt vindeyga, men tað dugdi ikki, tí undir vindeyganum rann ein á. Tað eydnaðist teimum at enda at sleppa í eitt pakkhús.

Brøv úr Føroyum vísa, at Kloster hefur beinleiðis hjálpt føroyingum við at stovna fráhaldsfeløg og útvegaði teimum biblíur og

aðrar bækur og bløð og hjálpti teimum at fáa samband við fráhaldsfeløg í øðrum londum.

Kloster verður umrøddur sum tann stóri vælgerðarmaðurin, og hann hevði brævasamband við fleiri føroyingar til sín deyð í 1876.

randi

Myndir: Kalmar

Leiðari til verkstað

Til framleiðsludeild fyri vóru til heimamarknað og ferðafólk, sóknast ALV eftir leiðara.

Verkstaðurin er fyri avlámipensiónistar. Arbeiðið skal vera lønandi, ikki bert til ítriv.

Krøv til leiðaran:

1. Lætt sinni og førleiki fyri at gera arbeiðsdámin á verkstaðnum hugnaligan og hugaligan.
2. Evni til at fáa arbeiðið at ganga. Eingin ávís útbúgving er kravd, nógvar kunnu brúkast, handverkarabúgving, handilsarbeiðsbúgving o.a. Kreativ evni ein treyt, hartil söluevni.

Løn eftir sáttmála við avvarðandi fakfelag.

Skrivlig umsókn í seinasta lagi 9. oktober.

Upplýsingar um starvið kunnu fáast við at ringja til Karolinu Petersen á tlf. 16508.

ALV

L. Debesargota 8 - Tórshavn

Tað var meðan Maud var í Noregi og læs religiún, at hon fór at leita eftir dagbókini hjá Asbjørn Kloster